

**DE TOVERSPIEGEL
of
HET FEEST VAN
TANT' ANTONIA**

Toneelstuk voor de jeugd
in drie bedrijven

door

A.P.M. DE BEER

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE TOVERSPIEGEL OF HET FEEST VAN TANT'ANTONIA** gaan opvoeren, dienen in alle programma-boekjes, posters, advertenties, Facebook en eventuele andere publicaties de volledige titel(s) en naam van de oorspronkelijke auteur: **A.P.M. DE BEER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **18** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U kunt gebruik maken van de aanvraag module op www.ibva.nl. Gebruik hiervoor uw aanvraag code (tevens bewijs van aankoop tekstboekjes bij uitgever), of via de mail/aanvraagkaart. Bij vragen kunt u informeren bij I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U kunt gebruik maken van de aanvraag module op www.ibva.nl of via de mail/aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% boete worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% boete verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

ROLVERDELING: (10 volwassenen en 8 kinderen)

Achter elk personage is tussen haakjes vermeld welke rol vervuld wordt in het derde bedrijf.

TANTE ANTONIA - deftige strenge vrouw (TOVERKOL)

OOM CHRISTIAAN - haar hoogdravende echtgenoot (MAN VAN TOVERKOL)

FILIP - butler (KONING)

MIENTJE - nichtje van Antonia (ZELFDE PERS.)

JANTJE - neefje van Antonia (ZELFDE PERS.)

OOM EVERT - deftig heerschap (HOFNAR)

TANTE JOHANNA - echtgenote van Evert (PRINSES)

PHILOMENA - ijdele dochter van Evert (WERKMEID)

BART - gluiperig individu (BANDIET)

BERTUS - domme broer van Bart (BANDIET)

TANTE MIEN - uitbundige vrouw (KONINGIN)

TANTE ANNA - stille zuster van Mien (HOFDAME)

PIETA - meisje voor halve dagen (ZELFDE PERS.)

JANUS - tuinjongen (ZELFDE PERS.)

HILLIEBERT - alleen in derde bedrijf: OUDOOM. Slechts zijn hoofd is zichtbaar omdat hij optreedt als 'schilderij'. Het desbetreffende schilderij (zie eerste bedrijf) stelt Hilliebert voor; het hoofd op het schilderij moet zodanig worden uitgezaagd, dat de speler zijn eigen hoofd door het ontstane gat kan steken.

3 POTSENMAKERS - alleen in derde bedrijf. (BEER, GEIT, HOND)

DECOR:

Het toneel stelt voor het terras achter de villa van Tante Antonia, met uitzicht op de tuin. Een gedeelte van de achtergevel van de villa - met tuindeuren - is zichtbaar. Op het terras staan tafeltjes en stoeltjes; alles is in gereedheid gebracht voor een ontvangst.

EERSTE BEDRIJF

Als het doek opengaat controleert Filip, de butler, of alles in orde is. Uiterst stijf en deftig verplaatst hij enkele stoeltjes en verschikt een tafelkleedje. Antonia op vanuit de villa, gevolgd door haar echtgenoot Christiaan.

FILIP: Goede middag mevrouw, mijnheer.

ANTONIA: *(richt zich niet tot iemand in het bijzonder)* Is alles in orde voor de ontvangst?

CHRISTIAAN: *(tot Filip)* Is alles in orde voor de ontvangst, Filip?

FILIP: Alles is in orde voor de visite, mijnheer.

CHRISTIAAN: *(tot Antonia)* Alles is in orde, Antonia. Onze gasten kunnen ontvangen worden.

ANTONIA: Mooi. *(knikt goedkeurend)* Dat meisje... dat je als hulp hebt aangenomen... weet zij precies wat ze moet doen?

CHRISTIAAN: *(tot Filip)* Weet dat meisje precies wat ze doen moet?

FILIP: Zeker wel, mijnheer. Ik heb haar heel precies verteld wat ze doen moet. Ach, zij is een beetje dom, echt een dienstmeisje uit de lagere stand, maar zij is goedwillend. Ik heb haar de goede manieren bijgebracht.

CHRISTIAAN: *(tot Antonia)* Hij heeft haar precies verteld...

ANTONIA: Ja ja, ik heb het al gehoord. Laat haar hier komen. Ik wil zelf zien of ze er goed genoeg uitziet.

CHRISTIAAN: *(tot Filip)* Laat dat meisje hierheen komen.

FILIP: Jawel, mijnheer. *(loopt naar tuindeuren. Met stemverheffing)* Pieta! Pieta, hier komen!

ANTONIA: Filip, je hoeft niet zo hard te schreeuwen. Dat is niet fatsoenlijk.

FILIP: Ik vraag verschoning, mevrouw. Het spijt me maar Pieta bevindt zich helemaal achter in de keuken en... ach, daar is zij al. *(Pieta op door tuindeuren. Zij is uiterst verlegen en weet met haar figuur geen raad. Ze maakt een onbeholpen reverence)* Mevrouw wil je spreken, Pieta. Denk goed na over wat ik je geleerd heb.

ANTONIA: Mooi. Hoe heet jij?

CHRISTIAAN: Hoe heet...

ANTONIA: Nee, ik richt mij rechtstreeks tot het meisje. Hou je er buiten. Hoe heet jij?

PIETA: Pieta.

ANTONIA: Pieta wat?

PIETA: Pieta, mevrouw.

ANTONIA: Nee, ik bedoel... wat is je achternaam?

PIETA: Dat weet ik niet.

ANTONIA: Weet je dat niet? Hoe heet je vader dan?

PIETA: Christ.

ANTONIA: En hoe nog meer?

PIETA: Dat weet ik niet.

ANTONIA: Wat staat er bij jullie thuis dan op de voordeur?

PIETA: Eh... brieven, geloof ik.

ANTONIA: Wat is jouw vader dan?

PIETA: Verkouden.

ANTONIA: Nee, ik bedoel, wat doet hij.

PIETA: Hoesten.

CHRISTIAAN: *(tot Antonia)* Ze lijkt me wel erg dom.

ANTONIA: Ja. En daarom ben ik erg tevreden over haar. Domme meisjes klagen niet en zijn nooit lastig en als je hen maar precies vertelt wat ze moeten doen dan doen ze dat. *(tot Pieta)* Je weet dat het vandaag mijn verjaardag is en dat er veel gasten zullen komen, allemaal familieleden. Jij moet helpen bij het serveren, zoals Filip je al wel verteld zal hebben.

PIETA: *(niet begrijpend)* Ser... vers... verseren?

FILIP: Koffie en thee geven aan de gasten.

PIETA: Oh ja, natuurlijk.

ANTONIA: *(bekijkt Pieta kritisch)* Goed... je ziet er goed uit. *(tot Christiaan)* Laat me je handen eens zien.

CHRISTIAAN: Eh watte? Oh..... *(tot Pieta)* Laat mevrouw je handen zien, meisje.

PIETA: *(steekt haar handen uit)* Ik heb ze heel goed gewassen.

ANTONIA: Ja, goed. Geen vieze nagels. Mooi zo, je kunt gaan.

FILIP: *(tegelijk met Christiaan)* Je kunt ga... eh...

CHRISTIAAN: Je kunt gaan. *(tot Filip)* Jij ook, Filip. *(Pieta en Filip af)*

ANTONIA: Een heel braaf en rustig meisje. Heel wat anders als die twee van mijn zuster.

CHRISTIAAN: Je bedoelt die... hoe heten ze ook weer?

ANTONIA: Mientje en Jantje.

CHRISTIAAN: Oh ja. Komen die ook?

ANTONIA: Inderdaad. We kunnen die twee moeilijk buiten houden. Dat zou mijn zuster me nooit vergeven. We moeten die twee goed de wacht aanzeggen. In ons gezelschap kunnen we geen herriemakers gebruiken.

CHRISTIAAN: Er komen toch niet meer kinderen?

ANTONIA: Alleen Philomena.

CHRISTIAAN: Oh, het dochttertje van mijn broer. Dat is tenminste een rustig kind, zeer goed opgevoed, echt een modelkind. Oh, ik hoor

iets. Dat zullen onze eerste gasten zijn.

ANTONIA: Oh hemel, het zullen Bart en Bertus toch niet wezen...

CHRISTIAAN: Ik vrees van wel. Die twee broers komen altijd het eerst.
(beiden doen enkele stappen in de richting van de tuindeuren en zien daardoor niet dat achter de balustrade Janus, de tuinjongen, verschijnt, druk schoffelend. Terwijl hij schoffelt houdt hij alles goed in de gaten)

ANTONIA: Ik hoop dat die twee ook als eersten weer weggaan. Die halve garen veroorzaken vaak nog meer wanorde dan die kinderen van mijn zuster Anna.

FILIP: *(verschijnt statig en kondigt de eerste gasten aan)* De heren Bartholomeus en Lambertus van Driel. *(Bart en Bertus op, Bart als eerste. Bertus volgt hem schoorvoetend. Hij heeft een pakje onder de arm. Krantenpapier)*

BART: *(overdreven beleefd in woord en gebaar. Is de schijnheiligheid zelve. Hij heeft een bos bloemen in de hand)* Lieve tant'Antonia, wat ziet u er goed uit. Van harte proficiat, van harte, van harte. *(kust haar uitbundig)* En nog vele, vele jaren, zal ik maar zeggen. Alstublieft, tant'Antonia, een bloemetje voor u. Dat is wel verdiend, zou ik zeggen. *(geeft haar opnieuw een kus)*

JANUS: He... die bloemen komen uit de voortuin!

CHRISTIAAN: *(ziet nu pas dat de tuinjongen bij 't terras staat)* Wat? Verdraaid... wat doe jij daar?

JANUS: Schoffelen.

CHRISTIAAN: Ga ergens anders schoffelen! Vooruit! Jij hebt hier niets te maken.

JANUS: Maar die bloemen heeft ie uit de voortuin gejat, dat weet ik zeker. Ik ken verdorie toch zeker wel onze eigen bloemen.

ANTONIA: Nou is het genoeg geweest! Schiet op, ga verderop in de tuin werken, brutale aap dat je bent! *(Janus af)*

BART: Wat zei die brutale aap nou? Ik sta paf... paf! Bertus, heb je gehoord wat hij zei? Heb ik die bloemen uit de voortuin van tant'Antonia geplukt?

BERTUS: Nee, dat heb ik gedaan omdat jij tegen me zei dat...

BART: *(haastig)* Je hebt tant'Antonia nog niet gefeliciteerd. Schiet op. Feliciteren!

BERTUS: Oh ja... wel ge... *(komt een stap naar voren en struikelt over een stoel. Valt met veel geraas)*

CHRISTIAAN: Allemachtig, kijk toch uit!

BART: *(helpt Bertus overeind)* Wat ben je toch een sukkelaar. Sta op! En doe niet zo stom! Vooruit, feliciteren! *(duwt Bertus naar tante Antonia)* Oom Christiaan, u ook gefeliciteerd, hoor.

BERTUS: Tant'Antonia, wel gefeliciteerd. *(geeft haar een hand, draait zich om en wendt zich meteen weer tot tante Antonia)* Oh ja, ik heb nog een cadeautje meegebracht. *(geeft het pakje aan Antonia)* Alsjeblieft, een krop sla. Die komt altijd van pas, dacht ik zo. Ik moest toch iets meebrengen.

ANTONIA: *(afgemeten)* Dank je. *(pakt de slakrop aan en geeft die meteen door aan Christiaan, die de sla doorgeeft aan de butler. Intussen blijft Bertus vragend naar tante Antonia kijken)* Wat is er?

BERTUS: Zijn er taartjes?

BART: Lomperd! Daar vraag je niet om. Die komen vanzelf wel, niet waar, tant'Antonia?

FILIP: *(staat met de sla in de hand bij de tuindeuren)* Ik geloof dat de jongeheer en mejuffrouw Van Os zijn gearriveerd.

ANTONIA: Laat ze maar binnen.

CHRISTIAAN: Laat ze maar binnen.

FILIP: Jawel mevrouw, mijnheer. *(af)*

BART: He he. *(gaat zitten. Pieta op met dienblad vol kopjes en schoteltjes. Ze weet er niet goed raad mee)*

BERTUS: Ik geloof dat daar de taartjes al aankomen.

BART: Zeur toch niet de hele tijd over die taartjes. Dat is niet netjes.

CHRISTIAAN: Nee, dat is zeker niet netjes.

MIENTJE en JANTJE: *(richten zich plotseling op vanachter de muur en laten de aanwezigen schrikken)* Boeh!!! *(slaan tegelijkertijd een opgeblazen papieren zak kapot en lachen uitbundig om de aangerichte consternatie. Iedereen is hevig geschrokken. Pieta heeft het dienblad op tafel gezet en verdwijnt haastig af)*

ANTONIA: *(grijpt naar haar hartstreek)* Ik geloof dat ik een hartaanval krijg.

CHRISTIAAN: Voorzichtig, Antonia, voorzichtig!

BART: *(pakt een stoel, waarop Bertus juist wil gaan zitten)* Hierzo tante, ga even zitten. *(Bertus valt en uit een kreet)*

ANTONIA: Nee, laat maar, het is al over. *(tot de kinderen)* Lelijke kwajongens, hoe haal je het in jullie hoofd om ons zo te laten schrikken! Ongehoord!

CHRISTIAAN: Ongehoord.

FILIP: *(op)* Dit is zeer ongepast, als ik mij aldus mag uitdrukken.

BERTUS: *(opkrabbelend)* Dat is het zeker.

CHRISTIAAN: Hier zullen jullie nog meer van horen! Reken daar maar op! Ik zal jullie ouders wel eens goed de waarheid vertellen als ze terug zijn. Maak dat je wegkomt!

JANTJE: Mogen we nou al weg? Ha, fijn! Kom op, Mientje.

MIENTJE: Ja, lekker.

ANTONIA: Wacht! Zo gemakkelijk komen jullie er niet vanaf.

CHRISTIAAN: Maar Antonia... met die twee rabauwen op je feest zal het...

ANTONIA: Zwijg, Christiaan. Hun ouders zullen het ons nooit vergeven als we die twee wegsturen. *(tot de kinderen)* Ik zal deze onbezonnenheid door de vingers zien, maar ik waarschuw jullie. Als jullie je niet weten te gedragen als welopgevoede kinderen dan... dan...

CHRISTIAAN: Dan laten we jullie opsluiten in een kostschool tot je ouders weer terug zijn.

ANTONIA: Dat is een heel goed idee, Christiaan.

BERTUS: Dat is het zeker.

ANTONIA: Zwijg. *(tot de kinderen)* Kom hier! *(Bertus loopt bedremmeld naar tante Antonia)* Nee, jij niet! *(tot de kinderen)* Jullie! Hier komen. *(Bertus wordt door Bart teruggeduwd op zijn stoel. Mientje en Jantje lopen om de balustrade heen naar tante Antonia en blijven schuldbewust voor haar staan)* Jullie hebben er een handje van altijd alles in de war te sturen, maar dat zal vandaag niet gebeuren!

CHRISTIAAN: Nee, dat zal vandaag niet gebeuren.

ANTONIA: Jullie gaan netjes en stil in de huiskamer zitten en je laat je niet meer horen tot ik je roep. Ik waarschuw jullie.

CHRISTIAAN: Ik waarschuw jullie!

JANTJE: Krijgen we dan toch een taartje?

ANTONIA: Dat zullen we nog wel eens zien. Ik wil eerst eens afwachten of jullie je kunnen gedragen als nette kinderen. Vooruit, naar de huiskamer. *(Jantje en Mientje bedremmeld af, samen met Filip)*

BART: Wat een vreselijke kinderen, he tant'Antonia. Ik kan me niet voorstellen dat ik vroeger ook zo was.

ANTONIA: Verbeeld je maar niets. Jij was vroeger nog erger.

JANTJE: *(op)* Tante, mogen we in de boeken kijken die op de boekenplank staan?

ANTONIA: *(geschrokken)* Nee! Daar blijf je vanaf. Dat zijn geen boeken om in te kijken. Dat zijn boeken om vanaf te blijven. Dat zijn heel oude boeken, die we geërfd hebben van oudoom Hilliebert.

JANTJE: Van wie?

ANTONIA: Van oudoom Hilliebert uit de zeventiende eeuw. Die boeken zijn heel heel oud. Daar mag niemand aankomen.

JANTJE: Maar... maar die oom... die oudoom Hilliebert zal toch ook wel eens gekeken hebben in die boeken.

ANTONIA: Stil! Zwijg! Vooruit, naar binnen. Ga daar op een stoel zitten en laat je verder niet meer horen.

FILIP: *(op, kondigt aan)* De heer en mevrouw Van den Hogenvoort en hun dochter mejuffrouw Philomena zijn gearriveerd.

JANTJE: Philomena? Dat krenge?

ANTONIA: Sta je daar nou nog? Ik heb jou toch gezegd dat je...

EVERT: *(op, gevolgd door tante Johanna en Philomena. Hij draagt een groot pakket onder de arm, waarin het schilderij van oom Hilliebert zit)* Tante Antonia, welk een genoegen. Van harte gefeliciteerd. En dat u nog lang en gelukkig, samen met oom Christiaan, mag leven. Oom Christiaan, u ook gefeliciteerd, hoor.

JOHANNA: Ook mijn gelukwensen, tante Antonia, oom Christiaan. Moge het lot de rest van uw leven goed gezind zijn. Dat is mijn oprechte wens. Evert, geef tante het cadeau dat wij hebben meegebracht.

EVERT: Natuurlijk, Johanna. Tante Antonia, het is mij een buitengewoon genoegen...

PHILOMENA: *(schel)* Ik wil u ook feliciteren, tant'Antonia.

ANTONIA: Ach ja, de kleine Philomena. Hoe kunnen we jou nou toch over het hoofd zien.

PHILOMENA: U bent de liefste tante die er is. Gefeliciteerd met uw verjaardag. *(vliegt Antonia om de hals en kust haar uitbundig)* Gefeliciteerd, gefeliciteerd! *(laat tante los en trekt - naar het publiek - een vies gezicht terwijl ze haar mond afveegt)*

EVERT: Zoals gezegd, tantelief, een cadeau van ons. Maakt u het pakket maar eens open.

ANTONIA: O, dank je, Evert. Wat zou daar nou inzitten? Ik ben zo benieuwd. *(scheurt het papier open. Er blijkt een ingelijst schilderij in te zitten, voorstellende een zeventiende-eeuws gekleed deftig personage met een streng gezicht)* Ooooh, dat is mooi. Dat is echt mooi, vind je ook niet, Christiaan?

CHRISTIAAN: Jazeker, dat is echt heel mooi, Antonia.

ANTONIA: Wat eh... wie eh...

EVERT: Dat is een schilderstuk, voorstellende oudoom Hilliebert van Grande Cascogne, de stamvader van onze familie.

ANTONIA: *(roept verheugd)* Ach ja, natuurlijk, oudoom Hilliebert! Nu herken ik hem. Ongelooflijk. Oom Hilliebert. Wat lief van je, Evert. Dat ik dit nog mag meemaken. Onze eigen oudoom Hilliebert.

MIENTJE: *(op)* Oom Hilliebert? Wie is dat nou ook weer?

JANTJE: Zo te zien een chagrijnige ouwe zeur.

ANTONIA: Brutaal kind! Sta je daar nou nog? Hoe durf je zoiets te zeggen. Oom Hilliebert was een zeer vooraanstaande en rijke heer uit de zeventiende eeuw.

EVERT: En hij vormt de stamvader van een voornaam geslacht, onze

familie.

JOHANNA: En hij was machtig. Door hem zijn wij zo'n belangrijke familie geworden.

EVERT: Wij mogen zeer trots op hem zijn.

ANTONIA: Jawel, zeer zeer trots. En dat zijn we ook.

MIENTJE: Ach ja, nou weet ik het weer. Die boeken, die op de boekenplank staan, die zijn van hem, van oom eh... Hillabert. Waar zijn die boeken eigenlijk voor?

ANTONIA: Die zijn om vanaf te blijven. Evert, ik ben je bijzonder dankbaar voor dit prachtige geschenk. Het zal een ereplaats krijgen in onze villa. *(tot Jantje en Mientje)* Vooruit, terug naar de huiskamer. Doe wat ik je gezegd heb en laat je niet meer zien voordat ik je roep. *(zet het schilderij weg)*

JANTJE: Goed goed, we gaan al. *(Jantje en Mientje af)*

PHILOMENA: Bah! Ik vind dat zulke vervelende kinderen.

JOHANNA: Zeg dat wel, kindje. Ik ben blij dat jij zo anders bent. En ik denk dat tant'Antonia er ook zo over denkt, niet waar, tant'Antonia?

ANTONIA: Ja, dat kun je wel zeggen. *(vanachter de coulissen klinkt de schelle stem van tante Mien)* Oh, daar zul je Wilhelmina en Anna hebben.

FILIP: Ik zal de dames even ontvangen. *(af)*

JOHANNA: Is Wilhelmina nog steeds zo ordinair? Die... die vrouw kent vaak haar plaats niet.

BART: Dat komt omdat ze maar aangetrouwd is.

JOHANNA: Dat ben jij ook en dat kun je wel merken. Ik kan jou vertellen dat ik helemaal niet gesteld ben op dat domme gedoe van jou en van je broer en ik weet zeker dat Antonia er net zo over denkt, niet waar, Antonia?

FILIP: *(op)* Zojuist zijn gearriveerd de dames...

MIEN: *(op. Duwt Filip weg. Ze wordt gevolgd door Anna, die timide pal achter haar aan blijft lopen)* Ja ja, laat maar, ze weten wel wie ik ben. Hallo allemaal, daar zijn we dan. *(geeft Antonia een hand)* Wel gefeliciteerd, Antonia, dat we er nog dikwijls getuige van mogen zijn. Christiaan, jij ook gefeliciteerd en dat geldt voor iedereen. *(begint luidkeels te zingen)* Lang zal ze leven, lang zal ze leven, lang zal ze leven in de... *(ze probeert intussen de anderen te verleiden met haar mee te zingen, maar iedereen zwijgt verbluft)* Nou goed, dan niet. He he, ik ben moe van al dat geloop. Is er niets te drinken? Anna, heb jij de jarige al gefeliciteerd? Ach, laat ook maar. *(slaat Bart op de schouder)* He, ouwe frikadel, ben jij er ook weer? Ja ja, als er iets te halen valt staat hij altijd vooraan. En waar Bart is daar is Bertus, niet waar? *(geeft Bertus ook een vriendelijk bedoelde klap)* Hebben ze

jou nog steeds niet opgenomen? *(tot Evert)* Hij is stapelgek, bijna net zo stapel als jij. Hoe is het met je, Evert? En met je vrouw? Nog steeds zo deftig? *(ziet het schilderij en doet alsof ze schrikt)* Goeie goedheid, wie is die lelijkerd?

ANTONIA: *(gepikeerd)* Dat is oudoom Hilliebert. Ik verzoek je je wat te matigen, Wilhelmina.

MIEN: Ach wat, zeg maar gewoon Mien. Ik heb me toch een dorst! Jij toch ook, Anna?

ANNA: *(knikt)* Wwwwghja.

ANTONIA: Filip, zorg ervoor dat er onmiddellijk geserveerd wordt!

FILIP: *(klapt in de handen)* Pieta! Pieta, de koffie en de thee kunnen geserveerd worden!

MIEN: Met de taartjes! *(tot Anna)* Jij lust toch wel een lekker taartje, he Anna?

ANNA: *(knikt)* Wwwwghja.

MIEN: Is er misschien ook een wijntje bij, Tonia?

ANTONIA: *(bits)* Alles op zijn tijd. En noem me geen Tonia. Ik heet Antonia! *(Pieta op met grote koffiepote. Onder toezicht van Filip schenkt zij de kopjes vol die nog op het dienblad staan)*

MIEN: *(tot Anna)* Heb je dat goed gehoord, Anna? Het is niet Tonia maar Antonia.

ANNA: Oh. Wwwwghja.

MIEN: *(tot Bart)* En heb jij dat ook goed in je oren geknoopt, lelijke schuinsmarcheerder? Kom op, we zullen er eens een echt feest van maken want met die uitgestreken gezichten lijkt het nergens op. *(trekt Bart naar zich toe)* Vooruit, zeg ik. Dansen.

BART: Dansen? Maar er is helemaal geen muziek.

MIEN: Oh nee? Dan zingen we zelf wel een stukje... Vooruit, hatsikidee! Dans Met Mij De Hele Nacht. *(wild dansen Mien en Bart over het toneel. De anderen kijken misprijzend toe)*

EVERT: Dit is toch te... te gek, dit is niet te tolereren!

JOHANNA: Antonia, zeg dat ze daarmee onmiddellijk ophouden.

MIEN: Ophouden? Niks ophouden, het is toch feest en dan moet er gedanst worden. *(laat Bart los en trekt Bertus van zijn stoel. Zij duwt hem tegen Anna)* Vooruit, jullie ook dansen.

ANNA: *(ongeïnteresseerd)* Oh... Wwhghja.

BERTUS: Ik kan niet dansen.

MIEN: Des te beter. Ons Anna kan ook niet dansen, niet waar, Anna?

ANNA: Whghja. *(laat zich gewillig tegen Bertus aandrukken en begint met hem een onhandig dansje)*

MIEN: *(pakt Bart weer vast en zwiert met hem over het toneel. Daarbij botsen ze op tegen het andere danspaar)* Hatsikidee, zo gaat ie goed.

Kom op, allemaal zingen! Er moet muziek bij!

ANTONIA: Schei uit met die onzin! Dit vind ik niet leuk.

CHRISTIAAN: Dit vinden wij niet leuk.

EVERT: Dit is affreus.

JOHANNA: Dit ordinaire gedoe is vreselijk, vreselijk!

BART: Ben je gek, een beetje vrolijkheid kan nooit kwaad.

MIEN: Zo is dat, jongen. We zullen ze even laten zien hoe je feest moet vieren. *(ze botsen op tegen Bertus en Anna, met het gevolg dat ze met hun vieren tegen het tafeltje vallen. Het dienblad met kopjes en schoteltjes klettert tegen de vloer. Kreten van consternatie. Jantje en Mientje op. Ze zijn op het geraas afgekomen en blijven lachend staan kijken)*

PIETA: Help! Ze zijn gevallen. Hoe moet dat nou?

FILIP: Ga een dweil halen. Vlug. *(Pieta af)*

ANTONIA: *(valt neer op een stoel)* Mijn hart! Ik krijg het weer, mijn hart.

EVERT: *(tot Mien)* Zie je nou wat je gedaan hebt? Het is altijd hetzelfde met jou!

JOHANNA: Altijd narigheid en ellende. Antonia, zal ik een dokter laten halen?

BART: Misschien kan ik iets doen. *(pakt pols van Antonia)*

JOHANNA: *(slaat Bart op de arm)* Ga weg jij! Bemoei je er niet mee. *(tot Filip)* Haal een glas water voor mevrouw.

FILIP: Een glas water, jawel, natuurlijk. *(af. Even later weer op met glas water)*

CHRISTIAAN: Lieve Antonia, hoe moet dat nou? Kan ik iets voor je doen?

MIEN: Laat mij dat maar eens opknappen. Al dat gedoe! *(pakt Antonia vast)* Vooruit, opstaan. Het is feest vandaag en...

ANTONIA: *(gilt)* Laat me los! Het is allemaal jouw schuld. Zo gauw jij ergens opduikt loopt alles mis. Ik moet hier weg! Ik houd het niet meer uit.

JOHANNA: En dat allemaal op haar eigen verjaardag.

BERTUS: Ja, zeg dat wel.

ANTONIA: Hou je mond dicht, jij! Christiaan, waar ben je? Waarom doe jij niets?

CHRISTIAAN: Misschien zou het goed zijn even wat te gaan wandelen in de tuin. Daar bekom je van.

BART: Ja, eventjes gaan wandelen kan nooit kwaad.

BERTUS: Maar we hebben nog geen taartjes op.

BART: Zit daar nou niet te zeveren. Dat komt later wel. We doen wat tant'Antonia en ome Christiaan willen, niet waar, tant'Antonia?

ANTONIA: Goed, vooruit dan, we gaan even wandelen. Dat zal mij

inderdaad goed doen. Maar ik waarschuw iedereen! Ik wil rustig wandelen! Geen herrie!

JANTJE: We zullen heel stil zijn, tante, en we zullen ons netjes gedragen.

ANTONIA: Oh nee, geen sprake van, jullie gaan niet mee, jullie blijven hier. Jullie kunnen Pieta helpen om de zaak aan kant te maken want het ziet er hier vreselijk uit. Filip, roep Pieta en zorg ervoor dat alles is opgeruimd als wij terugkeren. Die twee kinderen kunnen haar helpen.

FILIP: Zoals u wilt, mevrouw. Ik zal Pieta roepen. *(af)*

PHILOMENA: Mag ik wel mee gaan wandelen, tant'Antonia?

ANTONIA: Natuurlijk, mijn kind. Jij weet tenminste hoe een welopgevoed meisje zich te gedragen heeft. Nou, komt er nog wat van? Christiaan, geef me een arm en ondersteun me een beetje want dat heb ik nodig. *(af, samen met Christiaan. Anna en Mien, Bart en Bertus en tenslotte Evert en Johanna volgen later, samen met Philomena die als laatste het toneel verlaat)*

MIEN: Anna, kom op, we gaan lopen.

ANNA: Whhja, da's goed. *(af)*

MIEN: Wat klets je vandaag toch veel. *(af)*

BART: Bertus, we moeten gaan wandelen.

BERTUS: Maar daar heb ik geen zin in. Ik wil verdorie nog aan toe een taartje en ik heb nog niks gedronken en ik barst van de dorst en ik...

BART: *(trekt Bertus overeind en duwt hem het toneel af)* Geen kletspraatjes. Vooruit met de geit. *(samen met Bertus af)*

JOHANNA: Vreselijk, die twee! Ordinaire vagebonden.

EVERT: Zeg dat wel. We zullen een beetje afstand houden. Kom, Philomena. *(samen met Johanna af)*

PHILOMENA: *(wendt zich snel nog even naar Jantje en Mientje en steekt haar tong uit)* Ik mag lekker wel mee en jullie niet. Stelletje straatkinderen. *(af)*

MIENTJE: Jij liever dan ik. Wat zullen we nou eens gaan doen?

JANTJE: Tante zei dat we Pieta moeten helpen om de rotzooi op te ruimen.

MIENTJE: Dat is toch zo gebeurd. Kijk. *(neemt de gevallen kopjes en schoteltjes op en zet deze terug op het dienblad)*

JANTJE: Je doet maar. Ik ga eens kijken of er binnen iets te zien is. Ik ga me hier niet zitten vervelen. *(af)*

PIETA: *(op met dweil en veger)* Meneer Filip zei dat ik hier de rommel moet opruimen, eh juffrouw.

MIENTJE: Juffrouw? Ik heet gewoon Mientje, hoor. Zal ik je even helpen?

PIETA: Welnee, dat is toch niet nodig: Ik heb de zaak hier gauw genoeg aan kant. Eventjes opvegen. Dat moet ik thuis ook altijd doen. *(veegt. Jantje op met enkele dikke boeken in zijn handen)*

MIENTJE: Wat heb je daar nou?

JANTJE: *(terwijl hij gaat zitten)* Boeken. Ik kan niks anders vinden dat leuk is.

MIENTJE: Maar dat zijn die boeken waar je niet mag aankomen. Dat zijn de boeken van die gekke ouwe oom.

JANTJE: Boeken zijn toch gemaakt om erin te lezen of niet soms? En er is nou toch niemand die op ons let. Misschien staan er wel plaatjes in. *(bekijkt het eerste boek en leest)* Van de volkeren des Indischen archipels. Nou nou... *(slaat het boek open en bladert erin)* Geen plaatjes. *(leest)* Den sarong gedrapeerd om de heupen belemmert hen niet in den gang... Bah, helemaal niet spannend.

MIENTJE: Nou, dan zet die boeken maar gauw weer terug.

PIETA: *(bangelijk)* Ik denk dat mevrouw heel boos zal zijn als ze te weten komt dat je...

JANTJE: Ach, die komt voorlopig niet terug. *(pakt het tweede boek)* Misschien staan hier wel plaatjes in.

MIENTJE: Hoe heet dat boek?

JANTJE: *(leest)* De Toverspieghel. Dat lijkt me wel spannend. *(slaat het boek open en slaakt een kreet van verbazing. In het boek bevindt zich een holte waarin een spiegeltje verborgen is. Aan het spiegeltje zit een touwtje)* Wat krijgen we nou?

MIENTJE: *(komt naderbij en kijkt toe)* He... wat een gek boek. Dat boek is hol! Zoiets heb ik nog nooit gezien. Er zit iets in. Wat is dat nou?

PIETA: Voorzichtig toch... Dat mag helemaal niet. Als mevrouw dit wist dan...

JANTJE: Ach, we maken toch niks kapot. Dat is een spiegeltje. Er zit een spiegeltje in dat boek. *(haalt het spiegeltje te voorschijn en legt het weer terug)* Waar zou dat nou goed voor zijn? Misschien is dat wel een toverspiegeltje. Ja, zo heet dat boek. *(leest de boekomslog)* De Toverspieghel. *(leest het eerste blad, dat onbeschadigd is)* Hier staat een gedicht. Ja... het is moeilijk te lezen, hoor. *(leest langzaam)*

Hij die dezen spieghel heeft
Zal zeggen wat een ander doet.
En wat hij zeggen zal dat moet
En geldt voor alles wat er leeft en
In den spieghel kijken zal.
Diens wil is weg. Hij doet het al
Wat den bezitter zeggen zal.

Maar zeg een keer slechts 'Bruine Boon'
En diender is weer heel gewoon.

MIENTJE: Wat is dat nou voor kletsboek? Ik begrijp er niks van.

PIETA: Ik ook niet. Zoiets is niet voor kinderen. Doe dat ding nou maar gauw weg en dat boek ook.

JANTJE: Welnee, doe nou toch niet zo schijterig. Eens eventjes kijken. Als je het langzaam leest snappen we het wel. Het zijn allemaal heel gewone woorden. Luister maar... "Hij die dezen spiegel heeft"... dat ben ik dus, "Zal zeggen wat een ander doet... En wat hij zeggen zal dat moet"... Ik zal dus aan iemand zeggen wat hij doet en dat moet... Nou, Mientje, ik zeg tegen jou dat je... dat je boven op deze tafel moet gaan staan. Vooruit!

MIENTJE: Jazeker, ik ben niet gek.

JANTJE: Maar het staat hier toch! Wat ik zeggen zal dat moet! Luister maar... "En wat hij zeggen zal dat moet... En geldt voor alles wat er leeft en in den spiegel kijken zal." O, wacht even, je moet eerst in de spiegel kijken. Ja, natuurlijk. Kijk maar eens in het spiegeltje. *(houdt Mientje het spiegeltje voor)*

PIETA: *(angstig)* Niet doen.

MIENTJE: *(tot Jantje)* Gek, kijk zelf maar in dat ding.

JANTJE: Nee, luister nou... "En in den spiegel kijken zal... Diens wil is weg, hij doet het al wat den bezitter zeggen zal". Ik snap het. Ik heb de spiegel en als jij erin kijkt dan moet je alles doen wat ik je zeg. Vooruit nou, laten we het eens proberen.

JANUS: *(op, met schoffel in zijn hand)* He, zijn jullie niet aan het wandelen? Ik zag iedereen in de tuin lopen. Wat hebben jullie daar nou?

JANTJE: Oh, niks bijzonders. Een spiegeltje, een gewoon spiegeltje. Wil je er eens in kijken?

JANUS: Waarom zou ik in een spiegeltje kijken? Ik weet allang hoe ik eruit zie. *(Jantje houdt hem het spiegeltje voor en Janus kijkt erin)* Ja, zo zie ik er al jaren uit en... *(zegt plots niets meer, blijft stokstijf staan)*

PIETA: *(slaat de hand voor haar mond)* Ooooh, daar heb je het al! Hij moet naar het ziekenhuis.

JANTJE: Welnee. Volgens dat gedichtje hoeft hij nou alleen maar te doen wat ik hem zeg. Daar kunnen we mee lachen.

MIENTJE: Ik vind het toch wel een beetje griezelig. Moet je hem daar nou zien staan. *(wuipt met haar hand langs het gezicht van Janus)* He, zeg eens wat. Zeg eens dat je mij verstaat. Je moet doen wat wij je zeggen.

JANTJE: Nee, hij moet doen wat IK hem zeg. Wat zal ik hem eens laten

doen? Uuh... Janus, hoor je me? (*Janus geeft geen reactie*) Janus, je bent zomaar ineens soldaat geworden. Ja, soldaat en die schoffel is je geweer. Laat maar eens zien dat je soldaat bent en dat je voor niemand...

JANUS: (*plotseling matriaal. Hij schreeuwt*) Geef acht! Geweer over den schouder. (*legt de schoffel over de schouder*) Voorwaarts mars! (*marcheert over het terras*) Links rechts, links twee drie vier. Halt! Waar is de vijand? (*hanteert de schoffel als een wapen*) Kom maar op, ik lust jullie rauw! Ik schiet jullie allemaal voor je raap! Pang pang! Waar blijf je nou? Dacht je dat ik bang voor jullie ben? Ik ben voor niemand bang! Ik lust iedereen rauw! (*maait met zijn schoffel een paar stoelen omver*) Ik zal jullie leren, stelletje lafaards! (*slaat met de vlakke hand op het tafeltje*) Aha, dat zijn onze kanonnen! Hoor je dat? Kanonnen! (*gooit de schoffel weg en begint ongecontroleerd op het tafelblad te slaan*) Ik schiet de hele zaak in puin, in gruzelementen. (*schreeuwt steeds harder*) In puin, in gruzelementen!

MIENTJE: (*angstig*) Jantje, hij gaat ongelukken maken!

PIETA: (*roept*) Laat hem weer gewoon doen! Dadelijk slaat hij alles kapot. (*intussen blijft Janus staan schreeuwen en op het tafelblad slaan. Hij haalt allerlei soldateske fratsen uit*)

MIENTJE: Jan, doe er wat aan! Dadelijk gebeurt er iets ergs!

JANTJE: (*nu ook wat angstig*) Er iets aan doen, ja, maar... maar hoe? (*roept*) Janus, hou op! Ophouden! Je bent weer gewoon Janus de tuinman, hoor je me?

JANUS: Tuinman? Ik ben soldaat in dienst des konings en ik schiet iedereen dood! Ik val aan! (*rent rondom de tafel, springt erop en blijft staan schreeuwen*)

MIENTJE: Hij luistert niet! Wat staat er ook weer in dat gedicht? Je moet iets zeggen, geloof ik. Witte bonen, geloof ik of zoiets.

PIETA: Nee, bruine boon. Bruine boon, dat moet je zeggen!

JANTJE: Bruine boon!

JANUS: (*plots weer normaal*) Watte... wie... (*kwaad*) Wie heeft mij op de tafel gezet?

PIETA: Dat heb je zelf gedaan.

JANUS: Ben ik zelf op die tafel gesprongen? Maak het nou. Ik zal toch wel weten wat ik doe. (*springt op de grond*) Wat is hier aan de hand? Wat... wat voor kunstjes zijn jullie aan het uithalen? Pas op hoor, want als ik kwaad word...! Ik kan tekeer gaan als een oorlogssoldaat, als je dat maar weet. Ik heb er wel eens van gedroomd. Gek... het is net alsof ik er pas nog van gedroomd heb. Heel gek...

JANTJE: Dat heb je ook. Omdat je in de spiegel hebt gekeken. Kijk, als iemand in de spiegel kijkt dan gebeurt er iets heel gek, kijk maar.

(wil Mientje de spiegel voorhouden, maar die vlucht gillend van hem weg)

MIENTJE: Nee, doe niet! Doe weg dat ding! Ik laat me niet betoveren.

JANUS: Betoveren?

PIETA: Ja, betoveren. Als je in die spiegel hebt gekeken dan doe je precies wat de eigenaar je zegt en dan... *(terwijl ze praat houdt Jantje haar slinks de spiegel voor. Pieta staart meteen stokstijf voor zich uit)*

JANUS: Jee... wat krijgen we nou?

JANTJE: Let maar eens op. Pieta, je bent nou Pieta niet meer maar je bent nou tante Antonia! Je bent...

PIETA: *(spreekt en handelt als tante Antonia)* Zwijg! Waar is iedereen? *(tot Mientje)* Meisje, waarom is de zaak hier niet opgeruimd? *(tot Janus)* En wat doe jij hier? Jij hoort hier niet. Vooruit, maak dat je wegkomt. Waar is Filip? Christiaan, roep Filip onmiddellijk hierheen. Waar is Christiaan? Christiaan!!! Het lijkt wel alsof iedereen mij in de steek gelaten heeft. Ik zal maatregelen treffen, reken daar maar op, jullie allemaal!

JANTJE: *(deftig sprekend)* Hier ben ik, mevrouw, Filip uw butler.

PIETA: Oh, eindelijk! Waar bleef je zo lang, Filip? Kun je niet wat avanceren? Ik voel me niet gepreoccupeerd om te lang te antichambrenen. Zorg ervoor dat het terras op zo kort mogelijke termijn een respectabel aanzien herkrijgt!

JANUS: *(giert van het lachen)* Wat zegt ze nou? Pieta, ben je stapelgek geworden of zoiets?

PIETA: Brutale vlerk? Ben je daar nu nog? Scheer je weg. Waar blijft mijn echtgenoot? Christiaan! *(schreeuwt)* Christiaan!

JANUS: Die is vissen. *(lacht)*

MIENTJE: *(angstig)* Dadelijk horen ze haar in de tuin! Jan, vooruit, laat haar weer normaal doen!

PIETA: Normaal? Niets is hier normaal! Ik ben het beu! Ik zal jullie allemaal...

JANTJE: Bruine boon!

PIETA: *(weer normaal)* Allemaal... Wat is er? Waarom kijken jullie me zo raar aan? Heb ik iets gedaan?

MIENTJE: Je hebt in de spiegel gekeken en daardoor was je daarnet tant'Antonia.

PIETA: Ik? Dat kan niet. Ik droom wel eens dat... Deed ik echt zo... zo...?

JANTJE: *(uitgelaten)* Ja, je was echt tant'Antonia. We kunnen iedereen laten zijn wie we willen! We gaan iets leuks doen als de anderen terugkomen. We gaan ze allemaal betoveren. Kunnen we lachen!

PIETA: Maar... maar is dat niet gevaarlijk? Ik wil er niks mee te maken

hebben, hoor.

JANUS: Ben je gek! Met dat spiegeltje kunnen we een hoop plezier hebben.

MIENTJE: De toverspiegel!

JANTJE: Iedereen doet wat wij zeggen! Dat wordt lachen! Vooruit, zet alle tafels en stoelen goed. Niemand mag iets in de gaten hebben. Niet bang zijn. Met de toverspiegel zijn wij de baas.

MIENTJE: Joehoe! *(terwijl iedereen, behalve Pieta, de zaak aan kant brengt...)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto